



Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního
PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

116 40 Praha 1, nám. Curieových 7, telefon (+420) 221 005 111

Institute of Copyright, Industrial
Property Rights and Competition Law
of the Law Faculty
of Charles University Prague

Institut für Urheberrecht,
gewerbliche Schutzrechte
und Wettbewerbsrecht
der Karls-Universität in Prag

**POSUDEK
OPONENTKY DISERTAČNÍ PRÁCE,
předložené k uznání za práci
RIGORÓZNÍ**

Autorka:	Mgr. Kateřina Fáberová Slušná, Ph. D.
Název práce:	Internet ve vztahu informační vědy a práva
Rok odevzdání práce:	2015
Oponentka 1:	JUDr. Veronika Křesťanová, Dr.
Oponentka 2:	JUDr. Irena Holcová
Úvod posudku:	<p>Autorka v roce 2015 odevzdala a obhájila na FF UK v Praze předmětnou disertační práci, kterou jí vedl Mgr. Vít Šisler, Ph.D. Byla jsem ustanovena oponentkou disertační práce a podala oponentský posudek, který zde přejímám, neboť nemá důvod posudek měnit. Doplnuji jen, že disertační práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práci a doporučuji ji jako rigorózní uznat s tím, že očekávám, že autorka práce v rámci obhajoby bude informovat o vývoji tématu z pohledu oboru právo, tedy zejména na poli judikatury.</p> <p>Autorka se v práci věnuje analýze vlivu vybraných aspektů veřejných autorskoprávních licencí na zvýšení kvality informací publikovaných v informačním prostředí internetu. Usiluje o to zjistit, zda existuje reálný vliv na kvalitu informací v prostředí internetu prostřednictvím zkvalitnění zdrojů těchto informací, a dále se snaží o reflexi výsledků provedené analýzy v rámci povinného informačního vzdělávání v České republice. Jak sama autorka zmiňuje v úvodu své práce, je prostředí internetu prostředím konfliktní, prostředním střetu protichůdných zájmů, a to nutno říci stále bez ne zcela jasných pravidel. Stále se nacházíme v období hledání toho, co lze spravedlivě považovat za (právně) povolené (oprávněné) v množině (fakticky) možného, tedy obrazně řečeno v období, kdy od oslnění možnou (maximální) rychlostí automobilu přecházíme na období regulované omezené rychlosti a bezpečnostních pásů, a to z důvodu potřeby bezpečnosti, potažmo veřejného zájmu.</p> <p>V této souvislosti je vhodné zmínit nedávné, dlouho očekávané rozhodnutí velkého senátu ESLP ze dne 16. 6. 2015 ve věci č. 64569/09 DELFI AS proti Estonsku, které se jednoznačně přiklonilo k verzi regulovanějšího, (snad) bezpečnějšího internetu a odklonu od období divokého západu a pseudoodpovědnosti (čistě teoretické, neprosaditelné) odpovědnosti anonymních účastníků internetové komunikace, tedy k posílení odpovědnosti neanonymních poskytovatelů služeb.</p> <p>Institut veřejných licencí je bezesporu také výsledkem hledání o stanovení funkčních pravidel v prostředí internetu. Zvolené téma je bezesporu vysoce aktuální a významné pro právní i pro informační vědu, ale i s významným přesahem pro aplikační praxi a vizi informační gramotnosti. Neoddiskutovatelným kladem práce je právě dvouoborový pohled na téma. Práce Mgr. Kateřiny Fáberové Slušné je pro čtenáře i</p>

	cenným zdrojem informací o širším kontextu problematiky, jakož jistě i cennou inspirací. Interdisciplinární pojetí posiluje hloubku zpracování.
Rozsah práce:	160 stran vlastního textu a 13 příloh; textová část od Úvodu do Závěru čítá 140 stran.
Obsah práce:	Vlastní práce obsahuje: titulní stranu, poděkování autorky, prohlášení autorky o samostatnosti tvorby, české a anglické shrnutí (Abstrakt/Abstract) a dále části: Obsah; Seznam použitých zkratk; Úvod; kapitola 1 Vymezení autorskoprávních limitů v prostředí internetu; kapitola Informace jako autorské dílo a její ochrana; kapitola 3 Aktuální otázky právní ochrany licenční smlouvy; kapitola 4 Veřejné licence; kapitola 5 Reflexe pozitivního vlivu veřejných licencí definující zdroj informací; Závěr; Seznam použité literatury; Právní předpisy; Další zdroje a Seznam příloh. Kapitoly 1 – 5 jsou dále členěny do bodů, popř. podbodů. Přílohovou část tvoří tyto přílohy: č. 1 – GNU General Public License GPLv3; č. 2 – GNU Lesser General Public License LGPLv3; č. 3 – Mozilla Public License Version 2.0; č. 4 – Apache License Version 2.0; č. 5 – BSD 2-Clause License; č. 6 – MIT License Příloha č. 7 – EUPL v.1.1; č. 8 – Licence „Uveďte autora“ Creative Commons 4.0 International; č. 9 – Licence „Uveďte autora – zachovejte licenci“ Creative Commons 4.0 International; č. 10 – Licence „Uveďte autora – nezasahujte do díla“ Creative Commons 4.0 International; č. 11 – Licence „Uveďte autora – neužívejte komerčně“ Creative Commons 4.0 International; č. 12 – Licence „Uveďte autora – neužívejte komerčně – zachovejte licenci“ Creative Commons 4.0 International; č. 13 – Licence „Uveďte autora – neužívejte komerčně – nezasahujte do díla“ Creative Commons 4.0 International.
Zhodnocení práce po obsahové stránce:	<p>V Úvodu práce autorka popisuje své záměry. Současně čtenáře seznamuje s tématikou rešerší vydaných judikátů ve vztahu k teoretickým aspektům zkoumané problematiky. Tento výběr by bylo lze doplnit i o některá další rozhodnutí, např. rozsudek SDEU ze dne 10. 4. 2012 ve věci ACI Adam (C-435/12) týkající se významu legálnosti zdroje, usnesení SDEU ze dne 21. 10. 2014 ve věci Bestwater (C-348/13) navazující na autorkou zmíněné rozhodnutí ve věci Svensson (C-466/12), či např. rozsudek SDEU z dne 21. 1. 2015 ve věci Hejduk proti EnergieAgenturNRW (C-441/13), který se týká pravomoci národních soudů podle Nařízení (ES) č. 44/2001 článku 5 bod 3, potažmo o prvoinstanční rozhodnutí ESLP ve shora zmíněné věci Delfi proti Estonsko, které je již z 10. 10. 2013, tedy z doby před dokončením práce. Přesto lze výčet autorky stále považovat za reprezentativní.</p> <p>V první kapitole autorka popisuje autorskoprávní limity v prostředí internetu, zaměřuje se na popis právního rámce v českém právním prostředí, kategorii rozhodného práva. Dále zmiňuje velmi důležitou zásadu teritoriality vyplývající z Bernské úmluvy, přičemž toto téma pak kriticky rozvíjí v části nazvané Princip teritoriality v praxi internetu. Dále se pak věnuje „sklonu“ internetového prostředí k porušování autorskoprávní regulace a trendům v této oblasti. Čtenář je pak detailně seznámen s popisem veřejnoprávní i soukromoprávní regulace odpovědnosti za neoprávněný zásah do autorských práv, jakož i s úpravou ochrany proti nekalé soutěži a úpravou odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES, zákon č. 480/2004 Sb.). Autorka zmiňuje i otázku odpovědnosti příjemce informací, což i dále rozvíjí v druhé kapitole. V druhé kapitole pak autorka v rozsahu 15 stran čtenáře seznamuje s některými základními instituty autorského práva -</p>

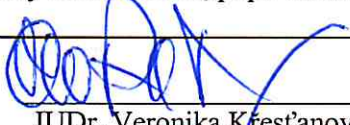
vymezuje autorské dílo, obsah autorských práv, výjimky a omezení vč. zmínky o tříkrokové/třístupňovém testu. Kapitola třetí je pak věnována základnímu smluvnímu typu autorského práva – licenční smlouvě, a to v kontextu úpravy občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb. (o. z.). Popisuje specifické typy autorských děl stran oprávnění třetích osob k jejich užití v jiném režimu než v režimu licenční smlouvě, konkrétně dílo zaměstnanecké, na objednávku a kolektivní.

V bodu 3.3 nazvaném Rezervy právní úpravy v oblasti autorských práv autorka vyčítá stávající úpravě rigidnost v tom směru, že přes posílení smluvní volnosti v porovnání s předchozí úpravou zákonem z roku 1965 se doposud nenašlo dostatek odvahy k připuštění i translativního převodu majetkových práv autorských. Podnětným způsobem (minimálně ve vztahu k software) kritizuje, že autorský zákon z roku 2000 se zastavil na půli cesty, když na jednu stranu zakotvil dualismus (osobnostní – majetková práva), avšak u majetkových práv setrval na nepřevoditelnosti (možné je jen nakládání jen pro případ smrti). Autorka se zamýšlí nad tím, zda nová úprava občanského zákoníku v tomto směru přináší nějaký posun, když dospívá k závěru, že autorská práva i autorská díla jsou věci v právním slova smyslu. To je názor minimálně diskutabilní, proto jde spíše o úvahy de lege ferenda než de lege lata. Nová právní úprava totiž nezrušila omezení převoditelnosti zakotvené zvláštním právním předpisem (§ 11 odst. 4 a § 26 odst. 1 autorského zákona). Pokud jde o úvahy de lege lata, tak snad jedině nad tím, zda nová liberálnější právní úprava připouští vznik práva výkonu majetkových práv i na základě smlouvy, dosavadní úprava to – podle nauky - umožňovala jen na základě zákona (§ 58 a § 59 autorského zákona).

Čtvrtá a pátá kapitola jsou stěžejní.

Čtvrtá kapitola se věnuje problematice veřejných licencí jako společensky významné kategorii legální dostupnosti softwaru, potažmo jiných autorských děl, jako nástroje „vzdání se monopolu“, tedy moci absolutního práva. Nejprve popisuje obecnou úpravu, kdy odkazuje na režim kontraktace podle ustanovení § 2373 odst. 3 o. z. Zvažuje podmínku neodvolatelnosti návrhu veřejné licence na dobu trvání majetkových práv, což hodnotí jako prvek právní jistoty, je otázkou však otázkou, zda taková úprava není obcházením zákona, když po skončení trvání majetkových práv již licenci netřeba, resp. není ani možné ji udělit. Dále jsou popsány jednotlivé typy veřejných licencí, jejich společné a odlišující znaky. Zdůrazňuje, že jde o institut, který získává oblibu nejen u software, ale i u jiných autorských děl. Podrobněji pak popisuje, porovnává a hodnotí jednotlivé typy veřejné licence - konkrétně: GPL, LGPL, MPL, Apache, BSD, MIT, EUPL. Bod 4.9 pak autorka věnuje licencím CC, i zde vyzdvihuje jejich oblibu a užitečnost. Současně provádí jejich klasifikaci do šesti typů podle rozsahu (limitace) oprávnění uživatele, a to od licence „Uveďte autora“ po licenci „Uveďte autora - neužívejte komerčně – nezasahujete do díla“.

Pátá kapitola obsahuje reflexi pozitivního vlivu veřejných licencí na kvalitu informací v prostředí internetu. Zohledněná důležitá východiska autorka popisuje na straně 117 práce. Zmiňuje, že pro účely výzkumu práce je kvalita informace posuzována mírou schopnosti uspokojení uživatele dané konkrétní informace. Autorka vychází z toho, že takto definované měřítko není a nemůže být objektivizováno, neboť je úzce závislé právě na potřebách konkrétního uživatele informace, současně ale vymezuje obecnému pravidlo, že kvalita informace je dána třemi základními prvky: a) samotnými daty, která obsahuje, b) jejich definicí a konečně c) jejich prezentací. Nekvalita kterékoli ze složek, vyvolává

	<p>nekvalitní informací. Příspěvek ke zkvalitnění informací v prostředí internetu pak spatřuje v čerpání informací z kvalitních zdrojů, neboť existuje provázanost těchto prvků s vlastnostmi zdroje a kvalita všech tří prvků, je na zdroji v různé míře závislá. V bodu 5.3 tabulkovým způsobem porovnává všech 13 zmíněných typů veřejných licencí a hodnotí je pod zorným úhlem vlivu na zdroj informací se závěrem, že každá má přímý či nepřímý vliv. V bodu 5.4 pak popisuje zjištění svého výzkumu, kdy se zaměřila na posouzení vlivu vybraných licenčních podmínek na hodnotící kritéria (obsah zdroje, účel, cílová skupina uživatelů, autorita, přesnost, aktuálnost, správa, dostupnost, prezentace, uspořádání informací, snadnost použití a komparace s jinými zdroji). Zjištění přehledně tabulkově shrnuje na str. 132 až 133. V bodu 5.5 podrobně popisuje autorskoprávní aspekty v rámci povinného informačního vzdělávání, resp. především zajímavým způsobem popisuje samu problematiku informačního vzdělání/informační gramotnosti, včetně koncepce informačního vzdělání podle Bílé knihy. Dospívá k závěru o přímé úměře mezi uplatněním veřejných licencí a informační gramotností.</p> <p>Využití veřejných licencí považuje i za nástroj k dosahování informační gramotnosti při povinném informačním vzdělávání.</p> <p>Závěrem pléduje za to, aby autorskoprávní aspekty včetně práv veřejných licencí byly zahrnuty i do školních osnov v rámci informačního vzdělávání.</p> <p>Optimisticky pak uzavírá, že užívání veřejných licencí toho času zažívá velký boom především mezi mladými lidmi a považuje tak za vhodné tohoto trendu využít ve prospěch komplexnější autorskoprávní osvěty.</p>
<p>Zhodnocení práce po formální stránce, vč. pracovních metod:</p>	<p>Práce je sepsána v logickém systematickém členění. Je psána přehledně a srozumitelně, čtivým, poutavým jazykem, je zdrojem řady cenných informací. Práce používá řádný poznámkový aparát. Práce s odbornou literaturou včetně způsobu uvádění citací je řádná. Metoda zpracování je popisná, analytická, komparativní.</p>
<p>Celkové hodnocení práce:</p>	<p>Závěrem lze konstatovat, že disertační práce Mgr. Kateřiny Fáběrové slušné jako celek, jak po obsahové, tak i formální stránce splňuje požadavky i na práci rigorózní a doporučuji ji jako rigorózní práci na PF UK uznat, práce a je způsobilá obhajoby.</p>
<p>Dotaz k zodpovězení při obhajobě v rámci státní rigorózní zkoušky:</p>	<p>Informujte o případném posunu právního výkladu od doby odevzdání práce, a to zejména v kontextu judikatury SDEU/ESLP, popř. i národních soudů.</p>
<p>Praha dne 11. 6. 2016</p>	<p style="text-align: right;">  JUDr. Veronika Křesťanová, Dr. oponentka práce </p>